

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Præmittuntur quæ apud omnes sunt certa, & referuntur sententiæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

defectum qui sunt media ad ipsam, si non per se, saltem per accidens, ut diximus. Unde in forma, concessa Majori, distinguo Minorem: quod naturaliter homini convenit, non est effectus aut pœna peccati, si non supponatur impeditum per gratiam, concedo Minorem: si impeditum supponatur, nego Minorem, & Consequentiam.

17. Ad secundum respondeo veram esse Majorem de causa per se, falsam autem de causa per accidens: peccatum verò originale, ut diximus, non est causa per se mortis, & aliorum defectuum corporalium, sed per accidens tantum, & tanquam removens prohibens: unde illo dimisso in baptismo, potest perseverare in homine necessitas moriendi, non restituta per illum originali iustitiâ, quantum ad effectum ejus secundarium, qui erat perfectè subjicere corpus animæ, illudque per talem subjectionem reddere impassibile & immortale.

18. Ad tertium similiter distinguo Majorem: causa aequalis aequalem producit effectum, si sit causa per se, concedo Majorem: si sit causa tantum per accidens, nego Majorem. Solutio est D. Thomæ hic art. 5. ad 1. ubi sic ait: *Dicendum quod aequalitas cause perse, causat aequalem effectum... sed aequalitas causa removens prohibens non ostendit aequalitatem effectuum: si quis enim aequali impulsu divellat columnas, non sequitur quod lapides superpositi aequaliter moveantur, sed ille velocius movebitur, qui gravior erit secundum proprietatem suæ naturæ cui relinquitur, remoto prohibente. Sic igitur remota originali iustitiâ, natura corporis humani relicta est sibi: & secundum hoc, iuxta diversitatem naturalis complexionis, quorundam corpora pluribus defectibus subjacent, quorundam verò paucioribus, quamvis existente originali peccato aequali.*

ARTICVLVS III.

Quid si macula peccati, seu peccatum habituale personale?

S. I.

Premittuntur quæ apud omnes sunt certa, & referuntur sententiâ.

19. SUPPONO primò, ex peccato præterito relinqui quandam maculam in anima peccatoris, per quam habitualiter dicitur maculata, immunda, Deo invisa; &c. Ita colligitur ex Scriptura, in qua peccatum frequentissimè appellatur macula, immunditia, sordes, &c. Item iustificatio, quæ homo transfertur à statu peccati, ablutio & mundatio dicitur, ut patet ex illo Ezechiel. 36. *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris.* Præterea, ut discurrit D. Thomas hic art. 1. macula in rebus spiritualibus dicitur ad similitudinem macule in rebus corporalibus. Sicut ergo corpus aliquod maculari dicitur, quando ex contactu & commixtione alterius, nativum amittit splendorem seu nitorem, ut vestis, cum inficitur luto vel oleo: ita anima maculam spirituales contrahit, dum inordinato voluntatis affectu, qui est veluti quidam animæ tactus, creature adhaerens, perdit nitorem & splendorem, quem habet ex refulgentiâ divini

luminis, scilicet sapientiæ & gratiæ, per quam ab bonè & decenter agendum perficitur. Unde Augustinus (ab eodem S. Doctore opusc. 61. cap. 13. relatus) ait quod *anima media inter Deum & creaturas, conversione ad Deum illuminatur, melioratur, & perficitur: conversione ad creaturas obtenebratur, deterioratur, & corrumpitur.*

Hanc rationem confirmat & magis illustrat S. Doctor hic qu. 86. art. 1. resp. ad 2. ex differentia quæ inter intellectum & voluntatem reperitur: Nam *actio intellectus (inquit) perficitur secundum quod res intelligibiles sunt in intellectu per modum ipsius intellectus, & ideo intellectus ex eis non inficitur, sed magis perficitur. Sed actus voluntatis consistit in motu ad ipsas res, ita quod amorrei amata animam congluinat: & ex hoc anima maculatur, quando inordinate inheret; secundum illud Osee 9. facti sunt abominabiles, sicut ea quæ dilexerunt.*

Suppono secundò, hanc maculam remanere in homine, donec peccatum à qua causatur fuerit remissum, & infusa anima gratia justificans; ut patet ex illo Iosue 22. *Peccastis in Beelphegor, & usque in præsentem diem macula hujus sceleris in vobis permanet.*

Suppono tertio, maculam peccati mortalis, de qua solum agimus in præsentem, esse idem omnino quod peccatum habituale, & solo nomine distingui, quamvis inter hæc duo nomina unum altero magis vel minus rem explicet: in hoc enim quod est exprimere Dei offensam, adhuc per penitentiam non retrahatur, videtur antecellere hoc nomen, *peccatum habituale*: in hoc verò quod est significare turpitudinem & privationem nitore debiti subjecto, videtur quod hoc nomen, *macula*, excedit. Ratio hujus suppositionis evidens est: nam esse maculatum & immundum coram Deo (quod est effectus formalis macule) nihil aliud est, quàm esse peccatis coinquinatum, & esse Deo injuriosum & offensum; quod est effectus formalis peccati habitualis: ubi autem effectus formalis est idem, eadem debet esse forma vel quasi forma tribuens talem effectum. Unde Theologi his temporibus maculam peccati, & peccatum habituale, pro eodem indifferenter usurpant: apud antiquos verò complexum illud, *peccatum habituale*, non erat in usu (ideoque apud S. Thomam nusquam reperitur, nec Bergomenis in sua tabula aurea ejus mentionem facit) sed nomen peccati ad solum actuale vel originale restringebant, & quod nos peccatum habituale dicimus, illi non nisi peccati maculam appellabant.

Suppono ultimò, peccatum habituale aliud esse originale, quod per generationem transfunditur, & resultat in nobis ex peccato actuali Adami, quo Dei præceptum in paradiso terrestri violavit, de quo fusè egimus disputatione præcedenti: aliud personale, quod resultat ex peccato actuali à nobis commissio, & in nobis remanet, donec per contritionem & infusionem gratiæ auferatur: & de isto in præsentem disputamus, & inquirimus quid illud sit, sive in quo formaliter consistat?

Variè circa hoc opinantur Authores. Scotus in 4. dist. 14. qu. 1. asserit maculam peccati consistere in ordinatione passiva ad penam ut disconvenienci animæ, seu in relatione rationis resultante in anima, propter culpam commissam; quam dicit appellari maculam, reatum, & of-

fenfam, diversa ratione: Nam quatenus respicit animam, & est illi disconveniens, dicitur macula; quatenus refertur ad pœnam, appellatur reatus seu obligatio pœnæ; quatenus verò provenit ex actione divinæ voluntatis ordinantis peccatorem ad pœnam, vocatur offensa. Scotum sequuntur Gabriel, Major, Almainus, & alij Nominales, quamvis in modo explicandi talem doctrinam, nonnihil dividantur.

Alij docent cum Vazque hic disp. 139. cap. 5. hominem transacto actu peccati non denominari habitualiter peccatorem ab aliquo sibi intrinseco, sed ab extrinseco, nempe à peccato actuali præterito, quod etsi physicè transierit, moraliter tamen perseverare censetur, donec per penitentiam retractetur, & per infusionem gratiæ tollatur: unde illi Authores maculam peccati, seu peccatum habituale, in sola denominatione extrinseca, proveniente à peccato præterito non retractato, consistere asseverant.

Alij verò illud ponunt in aliquo habitu, quo anima & voluntas manent conversæ habitualiter ad bonum commutabile sicut ad finem ultimum, & à Deo averse. Ita Lorca, Martinez, Nuño, & alij, qui docent peccatum originale consistere in conversione habituali ad creaturam: eodem enim modo, servatâ proportione, de peccato habituali personali philosophandum existimant.

Denique S. Thomas hic art. 1. & 2. & alibi passim, asserit maculam peccati non esse aliquid positivum, sed formaliter consistere in privatione nitoris animæ in ordine ad suam causam, quæ est peccatum actuale. Unde sit

§. II.

Confutantur tres prima sententia, & quarta statuitur.

24. **D**ico primò, maculam peccati non esse ordinationem passivam ad pœnam peccato debitam.

Probaturs conclusio multipliciter. In primis enim prius intelligitur in homine macula ex peccato relicta, quam deputatio ad pœnam; idè enim quis deputatur ad pœnam, quia est culpabilis seu peccator, & peccati maculâ infectus: Ergo deputatio seu ordinatio passiva ad pœnam non est ipsa macula peccati, sed ipsam prius saltem naturâ supponit. Unde D. Thomas in 2. dist. 42. in exposit. textus ait *quod macula est medium inter actum peccati & reatum, quasi effectus actus, & fundamentum reatus.*

Probaturs secundò: Etsi Deus statuisset nullam inferre pœnam peccato, adhuc esset anima post actum peccati maculata, immunda, & in statu peccati: Ergo macula propriè non est ordinatio ad pœnam.

Tertiò: Dammati in inferno novas maculas contrahunt ex peccatis quæ ibi continuè committunt; & tamen cum non sint amplius in statu demerendi, utpote in termino existentes, non ordinantur à Deo ad novam pœnam: Ergo idem quod prius.

Quartò: Remissâ culpâ, & ablata maculâ, adhuc remanere potest ordinatio ad pœnam, quia in iustificatione non semper pœna omnino remittitur, sed mutatur æterna in temporalem, juxta illud Augustini: *Ne culpa putaretur parva, si cum ea finiretur pœna, prolixiorum esse voluit pœnam, quam culpam: temporaliter enim*

detinet pœna, quem jam reum ad damnationem non detinet culpa. Ergo macula peccati non consistit in ordinatione ad pœnam.

Denique macula apud omnes est de genere mali culpæ, cum sit ipsum habituale peccatum, atque adèd nequit ab aliquo Dei actu, sive per modum effectus, sive per modum denominationis provenire: ordinatio verò passiva peccatoris ad pœnam, procul dubio est de genere boni; nam bonum & iustum est peccatorem ad pœnam destinari, imò est effectus vel denominatio ipsius actus divini destinantis: igitur ratio maculæ consistere nequit in tali ordinatione.

Hæ rationes adèd convincentes sunt ad demonstrandum peccatum habituale non consistere in deputacione passiva ad pœnam, ut Scotistæ suum Magistrum interpretari conentur, & assentant ipsum per ordinem seu deputacionem ad pœnam intellexisse pœnæ condignitatem, & in ea collocasse essentiam peccati habitualis. Verùm hæc interpretatio non juvat, nec sententiam Scoti probabiliorum reddit: Nam condignitas pœnæ est proprietas consequens culpam, sicut condignitas præmij consequitur bonitatem moralem actus meritorij: Ergo essentia peccati habitualis consistere nequit in reatu seu deputacione ad pœnam, accepta pro condignitate pœnæ.

Confirmatur: Non idèd aliquis est peccator, quia est dignus pœnâ, sed potius è contra dignus est pœnâ, quia est peccator: Ergo peccatum habituale non consistit in condignitate pœnæ.

Dico secundò, maculam peccati, seu peccatum habituale, non esse solam denominationem extrinsecam, desumptam à peccato actuali præterito.

Probaturs primò: Peccatum habituale originale est aliquid nobis intrinsecum, & distinctum à peccato actuali Adami, atque ab eo derivatum, ut contra Pighium, & Catharinum disputatione præcedenti ostendimus: Ergo similiter peccatum habituale personale erit aliquid nobis intrinsecum, distinctum à peccato actuali præterito, & non sola denominatio extrinseca ab illo petita. Consequentia patet: Tum quia peccatum habituale personale non minùs debet esse intrinsecum, nec minùs afficere physicè peccatorem adultum, quam peccatum habituale originale afficit parvulum: Tum etiâ, quia si peccatum actuale Adami vim habet transfundendi in posteros aliquid habituale intrinsecum, quod verè & propriè peccatum sit, verèque & intrinsecè illos denominet peccatores, à fortiori relinquere debuit in Adamo aliquid habituale intrinsecum, per quod verè & propriè peccator diceretur: cumque eadem sit ratio de peccato actuali aliorum hominum, dicendum est ex eo aliquid intrinsecum derivari, quo peccatores denominantur, & quod macula peccati, seu peccatum habituale dicitur.

Probaturs secundò conclusio: Denominatio exprimens permanentiam & statum, seu modum essendi fixum & quietum, non potest sumi ab eo quod est transiens, & se habet per modum tendentiæ & motus; nam inter denominationem & formam denominantem debet esse proportio quantum ad modum essendi: Sed denominatio injusti & peccatoris dicit aliquid permanens, & fixum ac quietum; peccatum verò actuale est quid transiens, & dicit fluxum & tendentiam in aliud: Ergo denominatio peccatoris non sumitur